

Nr 10.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1950/51 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet.

1:o **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 3 och 4 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handels- och folkhushållningsärenden för den 4 januari 1950) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i handelsdepartementets personalförteckning, som i nämnda statsrådsprotokoll angivits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 493 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 439 000 kronor.

Med hänsyn till att handelsdepartementet fr. o. m. budgetårsskiftet kommer att övertaga huvudparten av det nuvarande folkhushållningsdepartementets kvarstående arbetsuppgifter föreslås, att följande tjänster överförs från sistnämnda departement, nämligen 2 förste kanslisekreterare i Ce 29 och 1 expeditionsvakt i Ce 9. När innehavarna av dessa tjänster framdeles avgå, bör, framhåller departementschefen, frågan om det fortsatta behovet av tjänsterna omprövas. Vidare ha medel beräknats erforderliga för 2 icke-ordinarie biträden.

Av den beräknade kostnadsökningen för nästa budgetår, 54 800 kronor, belöpa 47 300 kronor på nyssnämnda personalförstärkning och återstoden, 7 500 kronor, på viss omräkning av anslaget.

Utskottet har intet att erinra mot att den föreslagna personalförstärkningen kommer till stånd. Såsom departementschefen framhållit bör frågan om det fortsatta behovet av de från folkhushållningsdepartementet över-

flyttade tjänsterna omprövas, när innehavarna av desamma framdeles avgå. Då utskottet icke heller funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i handelsdepartementets personalförteckning, som av departementschefen angivits i statsrådsprotokollet över handels- och folkhushållningsärenden för den 4 januari 1950;

b) fastställa följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	235 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	179 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000

Summa kronor 493 800;

c) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 493 800 kronor.

2:o) *Handelsdepartementet*: *Omkostnader*. *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 2 och 3, s. 4 och 5) — innebärande beträffande förstnämnda anslag en anslagshöjning med 18 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrad medelsanvisning — hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 64 000 kronor;

b) till *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* ett anslag av 20 000 kronor.

Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

3:o) *Kommerskollegium*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 6—13) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i kommerskollegii personalförteckning, som av departementschefen angivits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 616 400 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Henriksson* väckt motion (II: 150) hemställt, att riksdagen måtte besluta om ordinariesättning av en byrådirektörstjänst (Ce 31), en förste byråsekreterartjänst (Ce 29) och en förste aktuarietjänst (Ce 29) på monopolutredningsbyrån samt besluta anvisa ett anslag av 35 280 kronor till avlöning av en förste aktuarie och två amanuenser vid samma byrå.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 576 100 kronor.

Departementschefen har i enlighet med förslag av kommerskollegium förordat, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en ny tjänst för kommerseråd i Ca 33, avsedd för monopolutredningsbyrån. Härvid har ett f. n. utgående byråchefsarvode om 1 500 kronor för år angivits kunna indragas.

Med hänsyn särskilt till nämnda byrås ömtåliga arbetsuppgifter har kommerskollegium hemställt om ordinariesättning av de för byrån avsedda tjänsterna för 1 byrådirektör (Ce 31) samt 1 förste aktuarie och 1 förste byråsekreterare (Ce 29). Vidare har kommerskollegium bl. a. föreslagit, att för monopolutredningsbyrån skola inrättas 1 tjänst för förste aktuarie med arvode motsvarande 29 löneklassen samt 2 amanuensjänster.

Departementschefen har, då det i allt fall icke f. n. vore erforderligt att å byrån samtidigt funnes ett kommerseråd och en byrådirektör, icke beräknat medel för byrådirektörstjänsten för nästa budgetår. Förslagen om att ordinariesätta sistnämnda tjänst samt en förste aktuarie- och en förste byråsekreterartjänst ävensom att nyinrätta ytterligare tjänster för monopolutredningsbyrån har departementschefen ansett sig icke kunna tillstyrka, bl. a. på grund av det ekonomiska läget och pågående utredningar.

Av den för nästa budgetår beräknade anslagshöjningen, 40 300 kronor, belöpa 20 000 kronor på kostnader för att anställa personal, som skall avarbeta den på elektriska byrån förekommande stora arbetsbalansen, och i runt tal samma belopp på kostnadsökningar av automatisk natur.

Utskottet. Av vad departementschefen anfört framgår, att den i motionen II: 150 avsedda byrådirektörstjänsten icke avses skola utnyttjas under nästa budgetår. Att såsom motionären föreslagit nu ordinariesätta denna tjänst skulle därför icke fylla något ändamål. För de av motionären i övrigt framställda förslagen tala onekligen enligt utskottets mening goda skäl. Utskottet är emellertid icke i nuvarande läge berett biträda yrkandena i fråga utan anser sig böra för nästa budgetår förorda vad departementschefen under denna punkt föreslagit. Motionen avstyrkes alltså.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 150,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i kommerskollegii personalförteckning, som av departementschefen angivits i statsrådsprotokollet över handels- och folkhushållningsärenden för den 4 januari 1950;

b) fastställa följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	862 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	576 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	166 700
Summa kronor 1 616 400;	

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 616 400 kronor.

4:o) *Kommerskollegium*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 13—15), innebärande en anslagshöjning med 7 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 241 500 kronor.

5:o) *Bergsstaten*: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 15 och 16), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	106 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 200

Summa kronor 137 000;

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 137 000 kronor.

6:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 16 och 17), som innebär en anslagshöjning med 1 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 22 600 kronor.

7:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 8 och 9, s. 17—19), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 82 000 kronor;

b) till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 16 000 kronor.

8:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 19—21) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Departementschefen har uttalat, att såsom framhölls i föregående års statsverksproposition en förbättring av fartygsinspektörernas löneställning vore önskvärd. Det ekonomiska läget medgäve emellertid icke heller i år en löne-reglering. Då två av de icke-ordinarie andre fartygsinspektörsbefattningarna så sent som i fjol uppfördes på extra ordinarie stat, bör enligt departementschefen en ordinariesättning av de extra ordinarie tjänsterna anstå.

I avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutredning syntes departementschefen någon ändring icke heller böra göras i fråga om biträdespersonalens löneställning.

Utskottet anser i likhet med departementschefen en förbättring av fartygsinspektörernas löneställning önskvärd och förutsätter, att frågan om en löne-reglering för denna personal upptages till prövning, så snart förhållandena det medgiva. Mot beräkningen av anslaget har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

9:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 21), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

10:o) *Skeppsmätningväsendet: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 21 och 22), innebärande en anslagsminskning med 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skeppsmätningväsendet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 33 600 kronor.

11:o) *Skeppsmätningväsendet: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 22 och 23), innebärande en av belastningen å anslagsposten till reseersättningar föranledd anslagshöjning med 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skeppsmätningväsendet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

12:o) *Torvingenjörer m. fl. Instruktor i hemslöjd: Avlöning. Instruktor i hemslöjd: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 14—16, s. 23 och 24), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Torvingenjörer m. fl.* ett förslagsanslag av 2 000 kronor;

b) till *Instruktor i hemslöjd: Avlöning* ett anslag av 8 000 kronor;

c) till *Instruktor i hemslöjd: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 500 kronor.

13:o) *Navigationsskolorna: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 24—30) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till *Navigationsskolorna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 683 300 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Carl Eric Ericsson* och *Ohlon* (I: 223) och den andra inom andra kammaren av herr *Edström* (II: 235), hemställts, att riksdagen ville *dels* besluta, att förberedande kurser skola anordnas vid samtliga navigationsskolor, *dels* till *Navigationsskolorna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 706 300 kronor eller 23 000 kronor mera än en-

ligt Kungl. Maj:ts förslag, *dels* besluta, att ytterligare provisoriska åtgärder till förbättring av navigationsskoleutbildningen i huvudsaklig överensstämmelse med vad som omförmälts under ifrågavarande punkt i statsverkspropositionen skola genomföras från och med budgetåret 1951/52, samt att hos Kungl. Maj:t hemställa om de förslag till nästkommande års riksdag, som härav betingas, *dels ock* hos Kungl. Maj:t anhålla, att förslag snarast möjligt måtte föreläggas riksdagen rörande reformering av utbildningen av befäl till handelsflottan.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen I: 223.

Departementschefen har förordat, att i anslutning till gällande timtaxa ökade medel, i runt tal 3 400 kronor, anvisas under icke-ordinarieposten, för avlöning av timlärare i svenska och engelska. Departementschefen har vidare förordat, att sammanlagt 2 600 kronor anvisas under nyssnämnda post för extra undervisning om gyrokompass och radar och i anledning av ökade kostnader för inträdes- och flyttningsprövningar, medan samtidigt posten kan minskas med 2 300 kronor, därför att en extra ordinarie lärare förflyttats från Stockholm till Malmö och rektorn vid navigationsskolan i Stockholm icke längre har behov av särskild arbetshjälp. Departementschefen har vidare tillstyrkt en höjning av ordinarieposten med 2 100 kronor för löneklassuppflyttningar och en uppräknig av det rörliga tillägget med 7 500 kronor.

För närvarande föreligger, framhåller departementschefen, en stor brist på befäl inom den svenska handelsflottan. Till en viss, om än mindre del syntes densamma bero på förhållanden vid navigationsskolorna. Den nuvarande höga kuggnings- och avgångsprocenten för eleverna vid dessa skolor bidroge nämligen till befälsbristen. Åtgärder för att förbättra undervisningsresultaten vore därför i hög grad önskvärda. Förslag till en fullständig omorganisation av sjöbefälsutbildningen hade framlagts av 1943 års sjöbefäls-sakkunniga. I yttrande däröver hade kommerskollegium framlagt ett reformprogram, som i stället byggde på den nuvarande organisationens grund. I dagens läge syntes det icke vara möjligt att helt genomföra något av förslagen. Utrymme syntes finnas allenast för vissa partiella reformer. En reform, som borde genomföras redan från och med nästa budgetår, vore inrättandet av frivilliga förberedande kurser om en termins längd för personer, som hade för avsikt att genomgå styrmansklass eller andre maskinistklass. Genom sådana kurser skulle den för närvarande ojämna kunskapsnivån vid den egentliga yrkesundervisningens början utjämnas och alltså en av de viktigaste orsakerna till den nuvarande höga kuggnings- och avgångsprocenten vid navigationsskolorna undanröjas. Samtidigt skulle en grund skapas för vissa andra reformer beträffande sjöbefälsutbildningen. Med hänsyn till det ekonomiska läget kunde departementschefen emellertid icke för närvarande förorda, att medel anvisades till förberedande kurser m. m. vid samtliga navigationsskolor. För nästa budgetår vore departementschefen

blott beredd att tillstyrka, att under icke-ordinarieposten 50 000 kronor anvisades för ändamålet, varigenom kurser skulle kunna igångsättas vid några av skolorna. Någon utökning av tjänsterna på navigations-skolornas personalförteckning syntes för närvarande icke böra göras med anledning av de nya kurserna. Det syntes få ankomma på Kungl. Maj:t och kommerskollegium att meddela närmare bestämmelser om de nya kurserna och därmed sammanhängande reformer av sjöbefälsutbildningen.

Utskottet finner i likhet med departementschefen det vara i hög grad önskvärt, att åtgärder för att förbättra undervisningsresultaten vid navigations-skolorna vidtagas. Av stor betydelse är givetvis att härvid i största möjliga utsträckning söka utjämna den för närvarande ojämna kunskapsnivån vid den egentliga yrkesundervisningens början. Utskottet biträder därför förslaget om att redan från och med nästa budgetår inrättas frivilliga förberedande kurser om en termins längd för personer, som ha för avsikt att genomgå styrmansklass eller andre maskinistklass. Enligt utskottets mening är det emellertid angeläget för enhetligheten inom navigationsskoleväsendet, att kurser av här avsett slag samtidigt igångsättas vid samtliga fem navigationsskolor och icke såsom departementschefen förutsatt vid endast några av skolorna. Då merkostnaden härför icke uppgår till större belopp än 23 000 kronor, har utskottet ansett sig böra i enlighet med motionärernas yrkande föreslå att riksdagen för nästa budgetår anvisar detta belopp utöver det av Kungl. Maj:t för dylika kurser äskade beloppet, 50 000 kronor. Då utskottet ansett sig kunna i övrigt godtaga departementschefens anslagsberäkning, skulle alltså anslaget för nästa budgetår uppföras med (683 300 + 23 000 =) 706 300 kronor.

Även övriga av motionärerna framställda yrkanden finner utskottet beaktansvärda. Utskottet anser sig emellertid kunna utgå från att Kungl. Maj:t ägnar frågan om ytterligare åtgärder i syfte att främja utbildningen av sjöbefäl all den uppmärksamhet denna frågas vikt onekligen kräver. Det synes därför icke påkallat, att i nuvarande läge någon ytterligare åtgärd i nämnda syfte vidtages från riksdagens sida.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 223 och II: 235, i vad desamma avse anslagsfrågan,

a) godkänna följande avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	402 100
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal....	260 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000

Summa kronor 720 300

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar 14 000

Nettoutgift kronor 706 300;

b) till *Navigationsskolorna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 706 300 kronor;

II. att motionerna I: 223 och II: 235, i vad desamma icke behandlats under I. ovan, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

14:o) *Navigationsskolorna: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 30 och 31), som innebär en anslagshöjning med 1 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 42 200 kronor.

15:o) *Navigationsskolorna: Stipendier.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 32) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

Med hänsyn icke minst till den stora bristen på sjöbefäl har departementschefen funnit det angeläget, att statsmakterna vidtaga åtgärder för att göra det lättare för obemedlade och mindre bemedlade personer att avlägga examen vid navigationsskola. Departementschefen har därför förordat, att ett anslag av 10 000 kronor anvisas för nästa budgetår till stipendier åt elever vid navigationsskolorna. Det syntes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående stipendiernas utdelande.

Utskottet anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:t förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna: Stipendier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

16:o) *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 32), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 3 500 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

17:o) Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 33—36), som innebär en av automatiska kostnadsökningar föranledd anslagshöjning med 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	230 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	257 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	55 500

Summa kronor 543 700;

b) till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 543 700 kronor.

18:o) Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 37 och 38), innebärande en anslagshöjning med 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 156 700 kronor.

19:o) Sveriges geologiska undersökning: Malmletning. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 38—40) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 522 000 kronor.

Anslaget, som för innevarande budgetår benämnes Sveriges geologiska undersökning: Malmletning och förberedande gruvarbeten, är för samma budgetåret uppfört med 627 000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt, att medel anvisas för nästa budgetår till av Sveriges geologiska undersökning föreslagna arbeten, kostnadsberäknade till 522 000 kronor. Efter beslut av Kungl. Maj:t syntes enligt departementschefen, i den mån så kunde finnas påkallat, arbetsprogrammet och kostnadsfördelningen mellan de olika utgiftsändamålen få jämkas.

Då de med anlitanande av detta anslag bedrivna förberedande gruvarbetena ej skola fortsätta under nästa budgetår, har departementschefen förordat,

att anslagets benämning förkortas till Sveriges geologiska undersökning: Malmletning. Härvid har departementschefen förutsatt, att eventuellt kvarstående reservation å det hittills i riksstaten uppförda anslaget till Sveriges geologiska undersökning: Malmletning och förberedande gruvarbeten får överföras till det under denna punkt upptagna anslaget.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen och har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen vid anmälan av anslagsfrågan anfört. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 522 000 kronor.

20:o) **Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 40), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 27 500 kronor.

21:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, s. 41—46) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens provningsanstalt uppföra ytterligare en extra ordinarie befattning som förste avdelningsingenjör i lönegrad Ce 27, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 978 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 920 000 kronor.

Departementschefen har förordat, att för den kamerala avdelningen inrättas en biträdesbefattning enligt den reglerade befordringsgången. Departementschefen har vidare förordat, att på elektriskt-fysikaliska avdelningen en ingenjörstjänst i Cg 27 omvandlas till befattning som förste avdelningsingenjör i Ce 27. Likaledes ha i överensstämmelse med hittills tillämpade principer sex extra tjänstemän föreslagits skola beredas extra ordinarie anställning i 15 lönegraden (tekniker) samt två extra tjänstemän erhålla sådan anställning i 11 lönegraden (provberedare). I samband med att en avdelningsingenjör i Ca 24 på övergångsstat avgår under budgetåret 1950/51 ha för återstoden av budgetåret medel beräknats för en avdelningsingenjör i Cg 24. Medel ha jämväl beräknats till en för närvarande vakant ordinarie laboratoriebiträdesbefattning.

Departementschefen har vidare tillstyrkt, att anslaget höjes med 39 000 kronor för anställande av ytterligare tillfällig personal samt med 5 854

kronor till övertidersättningar. Härtill komma vissa automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen under förevarande punkt anfört och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens provningsanstalt uppföra ytterligare en extra ordinarie befattning som förste avdelningsingenjör i lönegrad Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	315 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	180 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	379 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	102 000

Summa kronor 978 600;

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 978 600 kronor.

22:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 46—48), som innebär en anslagshöjning med 25 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 197 500 kronor.

23:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, s. 48—51) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 958 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 685 000 kronor.

Av den föreslagna anslagshöjningen, 273 500 kronor, hänföra sig 267 000 kronor till anslagsposten till avlöningar till verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, vilken post för budgetåret 1948/49 överskridits med omkring

300 000 kronor. Detta belopp täcktes emellertid av ökade inkomster för verkställda uppdrag.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka den äskade medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	77 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	417 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	395 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	66 000

Summa kronor 958 500;

b) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 958 500 kronor.

24:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 51 och 52), innebärande en anslagshöjning med 63 500 kronor, i huvudsak föranledd av ökade utgifter för försöksutrustning och verkstadsutrustning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 284 500 kronor.

25:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: Komplettering av maskiner och utrustning. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 53—55) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 423 000 kronor.

Styrelsen för *flygtekniska försöksanstalten* har hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett reservationsanslag av 725 000 kronor till komplettering av maskiner och utrustning.

Styrelsen anför att sedan begärd nyanskaffning av maskiner och utrustning år efter år uppskjutits, anstalten kommit i det läget, att den icke effektivt kan fylla de forskningsuppgifter som flygteknikens snabba utveckling kräver. Anstalten kan således icke fullgöra uppdrag från flygvapnet i önskvärd takt. För att avhjälpa de mest betänkliga bristerna i fråga om anstaltens resurser inom ramen för den nuvarande anläggningen anser styrelsen det nödvändigt att dels förbättra den nuvarande höghastighetstunneln, dels

anskaffa vissa nya maskiner och apparater. Den begärda utrustningen är avsedd att fördelas på de olika avdelningarna inom anstalten enligt följande uppställning.

Aerodynamiska avdelningen	285 000
Hållfasthetsavdelningen	210 000
Mättekniska laboratoriet	110 000
Verkstadsavdelningen	120 000
	<hr/>
	725 000

Departementschefen framhåller, att flygtekniska försöksanstaltens verksamhet på senare år ökat i hög grad. Anstaltens inkomster på grund av uppdrag från flygvapnet och flygindustrien hade mer än fördubblats från budgetåret 1946/47 till budgetåret 1948/49. Med hänsyn härtill och då forskningsuppdragen tenderade att öka ytterligare, syntes det finnas goda skäl för att ge anstalten möjlighet att i viss utsträckning komplettera utrustningen. Det finge anses synnerligen angeläget att anstaltens höghastighetstunnel förbättrades i enlighet med styrelsens förslag. *Departementschefen* erinrade vidare om att flygforskningskommittén i sitt andra betänkande understrukt önskvärdheten av att höghastighetstunnelns kapacitet ökades (jfr prop. 165/1949 s. 5). *Departementschefen* tillstyrkte därför att 285 000 kronor anvisades för detta ändamål. Av utrustning som i övrigt begärts syntes en utmattningsmaskin för 20 tons belastning samt en profilslipmaskin särskilt viktiga. Kostnaderna för dessa borde beräknas till omkring 138 000 kronor. *Departementschefen* förordade, att ett belopp av (285 000 + 138 000 =) 423 000 kronor anvisades för komplettering av anstaltens maskiner och utrustning. Det syntes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser, därest jämkningar beträffande den avsedda anskaffningen skulle visa sig erforderliga.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka den äskade medelsanvisningen och har intet att erinra mot vad *departementschefen* anfört vid anmälan av anslagsfrågan. *Utskottet* hemställer,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 423 000 kronor.

26:o) *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 55—63) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Statsmakterna ha år 1949 i samband med behandlingen av propositionen 1949: 165 i princip tagit positiv ställning till frågan om en utbyggnad av vårt lands resurser för aerodynamisk forskning.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten har beräknat kostnaderna för en vindtunnelanläggning till sammanlagt 8,18 miljoner kronor, varav 6,075 miljoner kronor på kapitalbudgeten och 2,105 miljoner kronor på driftbudgeten.

Dessa kostnader beräknas komma att belasta budgetåren 1950/51—1953/54 på följande sätt.

Budgetår	Kapitalbudget	Driftbudget
1950/51	1 400 000	500 000
1951/52	2 700 000	950 000
1952/53	1 600 000	500 000
1953/54	375 000	155 000
	6 075 000	2 105 000

Departementschefen, som i ärendet samrått med chefen för försvarsdepartementet, framhåller att flygteknikens snabba utveckling medför sådana ökade krav på den flygtekniska forskningen, att betingelserna för denna i möjligaste mån borde förbättras. Såväl försvarssynpunkter som andra omständigheter talade för att vår anskaffning av moderna flygplan, robotar m. m. grundades på svenska konstruktioner och svensk industri. Detta förutsatte, att den inhemska flygtekniska forskningen kunde erbjuda ett tillräckligt underlag i fråga om de problem, som måste lösas vid konstruktion av nya flygplanstyper och robotar. Det hade nämligen visat sig, att man i fortsättningen knappast kunde räkna med att i någon mera betydande omfattning få del av de aktuellaste utländska forskningsresultaten på detta område. Även om vissa forskningsresultat skulle kunna erhållas från utlandet, syntes detta dock förutsätta, att svenska prestationer av motsvarande värde lämnades i utbyte.

Departementschefen har icke haft något att erinra mot den beräknade totalkostnaden, 8,18 miljoner, för den planerade vindtunnelanläggningen. I enlighet med planen för kostnadsfördelningen på olika budgetår har departementschefen föreslagit skola för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor på driftbudgeten och 1 400 000 kronor på kapitalbudgeten.

Utskottet får erinra om att utskottet vid behandlingen av propositionen 1949: 165 (utlåtande nr 77) uttalat, att utskottet delade föredragande statsrådets mening om att en snar utbyggnad av den aerodynamiska forskningens resurser borde genomföras. I anslutning härtill anser sig utskottet böra tillstyrka, att den föreslagna vindtunnelanläggningen, kostnadsberäknad till sammanlagt 8,18 miljoner kronor, kommer till utförande. För nästa budgetår torde såsom Kungl. Maj:t föreslagit böra för ändamålet anvisas 500 000 kronor på driftbudgeten och 1 400 000 kronor på kapitalbudgeten. Utskottet, som denna dag återkommer till frågan om anvisande av de erforderliga medlen å kapitalbudgeten, hemställer i förevarande sammanhang,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Ut-rustning för vindtunnelanläggning m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

27:o) Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 63—65), som innebär en av auto-matiska kostnadsökningar föranledd anslagshöjning med 3 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverks-institut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	97 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	145 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 600

Summa kronor 275 200;

b) till *Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss per-sonal* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 275 200 kronor.

28:o) Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader. Statens hantverks-institut: *Bidrag till kursverksamheten m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 33 och 34, s. 65 och 66), innebärande oförändrade me-delsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* ett förslagsanslag av 31 000 kronor;

b) till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksam-heten m. m.* ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

29:o) Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, s. 66 och 67) att till ifrågavarande än-damål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

För budgetåret 1947/48 beviljades ett reservationsanslag av 70 000 kronor till utrustning och inredning vid statens hantverksinstitut. Till grund för anslagsberäkningen låg en av 1946 års utredning angående hantverksinsti-tutet upprättad plan, som innebar att av statsmedel skulle till institutets för-

fogande för nyanskaffning och komplettering av utrustning och inredning ställas ett belopp av 175 000 kronor, så fördelat på fyra budgetår, att för budgetåret 1947/48 skulle anvisas 70 000 och för vart och ett av de därpå följande tre budgetåren 35 000 kronor (se prop. 153/1947 s. 19 och 20 samt 33). För budgetåren 1948/49 och 1949/50 anvisades emellertid icke några medel för berörda ändamål. Följden har blivit en eftersläpning i den år 1947 uppgjorda utrustningsplanen. Det synes, framhåller departementschefen, önskvärt, att hantverksinstitutet nu beredes möjlighet att göra åtminstone den komplettering av utrustningen, som är mest av behovet påkallad. Departementschefen tillstyrker därför, att 35 000 kronor anvisas härtill för nästa budgetår.

Utskottet har intet att erinra mot den äskade medelsanvisningen och hemställer därför,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

30:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 36 och 37, s. 67—69), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en av den svenska kronans devalvering föranledd höjning med 17 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* ett anslag av 130 000 kronor;

b) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

31:o) **Statens tekniska forskningsråd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 69 och 70), innebärande en anslagshöjning med 1 000 kronor, avseende expenser och kostnader för forskningsrådets samarbetsdelegation m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 58 000 kronor.

32:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 71—74) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 040 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Rosander* (I: 53) och den andra inom andra kammaren av herrar *Persson* i Växjö och *Gustafson* i Dädesjö (II: 56), hemställt, att riksdagen måtte till uppförande av en institutionsbyggnad för Stiftelsen Glasinstitutet i Växjö ställa till förfogande ett belopp av 100 000 kronor, att utgå med 50 000 kronor under budgetåret 1950/51 och med 50 000 kronor under budgetåret 1951/52.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 56.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 040 000 kronor.

Departementschefen har meddelat, att länsstyrelsen i Kronobergs län med tillstyrkan överlämnat en av Stiftelsen Glasinstitutet i Växjö gjord framställning om statsbidrag med 100 000 kronor till en nybyggnad för det till stiftelsen hörande forskningsinstitutet med samma benämning. Av handlingarna i ärendet framgår bl. a. följande.

Till stiftelsen äro för närvarande anslutna trettiofem småglasbruk, vilka förbundit sig att under minst tre år lämna årliga bidrag till stiftelsens verksamhet. Stiftelsen har till ändamål att understödja och befordra undervisning och tekniskt-vetenskaplig forskning rörande glas och tillverkning av glas samt att tillhandagå med tekniska konsultationer på ifrågavarande område. Institutet, vari stiftelsen bedriver sin verksamhet, har hittills varit förlagt till provisoriska lokaler. Stadsfullmäktige i Växjö ha förklarat sig villiga att för en beräknad kostnad av 286 000 kronor låta uppföra en nybyggnad för institutet på villkor bl. a. att stiftelsen bidrager till byggnadskostnaderna med ett belopp av lägst 100 000 kronor. Utöver byggnadskostnaderna kräves för inredning och utrustning av byggnaden ett belopp av 100 000 kronor. De till stiftelsen anknutna glasbruken ha beslutat att sammanskjuta ett belopp av omkring 100 000 kronor. Därutöver skulle erfordras förenämnda statsanslag av 100 000 kronor.

Departementschefen har av statsfinansiella skäl ansett sig icke kunna förorda, att anslag anvisas såsom bidrag till uppförande av en byggnad åt glasinstitutet i Växjö. Anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. föreslås för nästa budgetår upptaget med oförändrat belopp.

Utskottet. Den svenska glasbruksnäringens stora betydelse för vårt land är väl känd och det forskningsarbete i kvalitetsförbättrande syfte, som bedrivs vid Glasinstitutet i Växjö, har utan tvivel en viktig uppgift att fylla. Av stiftelsen för glasinstitutet gjord framställning om statsbidrag med 100 000 kronor till en nybyggnad för det till stiftelsen hörande institutet — vilken framställning överensstämmer med det i föreliggande motioner gjorda yrkandet — har också i huvudsak tillstyrkts av samtliga i ärendet hörda remissinstanser. Liksom på övriga områden påkallar emellertid det statsfinansiella läget givetvis i fråga om nu förevarande anslag sträng åter-

hållsamhet. Utskottet anser sig därför icke kunna föreslå någon höjning av anslaget för nästa budgetår och nödgas alltså avstyrka motionerna i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 53 och II: 56, till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 040 000 kronor.

33:o) Statens kommitté för byggnadsforskning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 74 och 75), innebärande en anslagshöjning med 1 000 kronor, avseende expenser och utrustning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens kommitté för byggnadsforskning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 49 500 kronor.

34:o) Byggnadsforskning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 76), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

35:o) Bidrag till svenska träforskningsinstitutet. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42, s. 76—80) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 575 200 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 570 000 kronor.

Chefen för institutets papperstekniska avdelning har samtidigt tjänstgjort såsom avdelningschef och som laborator. Han har nu utnämnts till professor vid tekniska högskolan. Departementschefen föreslår, att en särskild laboratorbefattning inrättas å träforskningsinstitutets papperstekniska avdelning för den tid chefen för avdelningen innehar professur vid tekniska högskolan. I samband därmed föreslås, att till ifrågavarande laborator får utgå lön eller arvode av statsmedel enligt de bestämmelser, som genom gällande tilläggsavtal fastställts för övriga laboratorer vid institutet. För detta ändamål erfordras en anslagshöjning av 1 460 kronor. Under förutsättning att riksdagen medger anslagshöjningen och icke i övrigt har något att invända däremot, har det synts departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att träffa avtal med Stiftelsen Svensk träforskning om laboratorbefattningens inrättande enligt nyss angivna grunder.

Förslaget innebär vidare, att posten till rörligt tillägg minskas med 60 kronor samt att posten till städerskor med anledning av belastningen å posten höjes med 3 800 kronor.

Utskottet anser sig böra tillstyrka förslaget om inrättande av en laboratoriefattning och har icke något att erinra mot att löneförmånerna till innehavaren av befattningen bestämmas på sätt departementschefen föreslagit. De verkställda anslagsberäkningarna i övrigt torde kunna godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 575 200 kronor.

36:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet. Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 43 och 44, s. 80 och 81), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* ett förslagsanslag av 94 000 kronor;

b) till *Bidrag till metallografiska institutet* ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

37:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 81 och 82) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 75 000 kronor.

Institutet har räknat med att i de provisoriska lokaler, vilka för närvarande stå till buds, kunna bereda rum för 13 statsavlönade befattningshavare. Med anledning härav föreslår departementschefen, att de på staten ankommande avlönings- och pensioneringskostnaderna för denna personalstyrka beräknas till i runt tal 137 000 kronor. Härtill komma kostnader för arvoden m. m. åt vissa styrelseledamöter med 2 000 kronor. För institutets omkostnader beräknas 36 000 kronor. I enlighet härmed har anslaget för nästa budgetår föreslagits till 175 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

38:o) **Bidrag till Hemmens forskningsinstitut.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, s. 82—85) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Eskilsson* och *Aaby-Ericsson* (I: 228) och den andra inom

andra kammaren av fröken *Wetterström* och fru *Ewerlöf* (II: 355), hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att för budgetåret 1950/51 ett extra anslag av 10 000 kronor beviljas för tillsättande av en speciell sekreterarbefattning med de uppgifter som i motionerna angivits.

I motionerna framhålles, att ifrågavarande sekreterare skulle i egenskap av pressombudsman och instruktör vid utställningar, kurser och dylikt handhava upplysnings- och instruktionsverksamheten vid institutet. Beträffande motiven i övrigt till yrkandet hänvisas till motionen I: 228.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 80 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att 1946 års utredning angående kvalitetsforskning och konsumentupplysning i sitt våren 1949 avgivna betänkande bland annat föreslagit, att Hemmens forskningsinstitut utbygges genom att vid detsamma inrättas en särskild upplysningsavdelning. En sådan omorganisation har emellertid syntts departementschefen, så vitt nu kan bedömas, icke vara att vänta före utgången av nästkommande budgetår. Forskningsinstitutet borde därför tillsvidare fortsätta sin verksamhet i nuvarande form. En förutsättning härför vore dock, att institutet även i fortsättningen erhöle statens stöd, och departementschefen vore också beredd att förorda statsbidrag till verksamheten under år 1950.

Enligt vad departementschefen inhämtat torde institutets hyreskostnader i de nya lokalerna, inberäknat värme, komma att uppgå till i runt tal 25 000 kronor per år. Institutet har anhållit om befrielse från skyldigheten att erlägga hyra för sina lokaler. Departementschefen har emellertid, i likhet med priskontrollnämnden, ansett, att sådan befrielse icke bör komma i fråga utan att hyreskostnaden bör beaktas vid avvägningen av statsbidragets storlek. Med hänsyn till det statsfinansiella läget kunde departementschefen icke tillstyrka av institutet begärd höjning av statsbidraget till 125 000 kronor men ville dock, med tanke på den i förhållande till institutets budget betydande hyreskostnaden, förorda ett statsbidrag på 100 000 kronor. Då man inte syntes kunna vänta, att ett belopp, motsvarande det ökade statsbidraget, komme att tillskjutas från enskilt håll, syntes kravet på att sådana bidrag skola uppgå till samma belopp som statsbidraget icke längre kunna helt vidhållas. Sålunda syntes för den del av statsbidraget, som svarade mot halva hyreskostnaden, icke böra krävas något bidrag från enskilt håll.

Utskottet vill erinra, att årets riksdag till hemmens forskningsinstitut å tilläggsstat anvisat ett anslag av 42 000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag hemställs, att anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 80 000 kronor, höjes till 100 000 kronor för nästa budgetår. *Utskottet* vill tillstyrka den begärda medelsanvisningen.

I de föreliggande motionerna har hemställt om en ytterligare höjning av anslaget med 10 000 kronor för upplysnings- och instruktionsverksamhet,

närmast för anställande av en pressombudsman och instruktör. Utskottet vill i samband härmed erinra, att 1946 års utredning angående kvalitetsforskning och konsumentupplysning i ett våren 1949 avgivet betänkande föreslagit, bland annat, att forskningsinstitutet skulle utbyggas genom inrättande vid detsamma av en särskild upplysningsavdelning. Utskottet, som vill understryka hemhushållets och hemarbetets stora samhällsliga betydelse, anser alla åtgärder påkallade som kunna främja institutets verksamhet. Då emellertid förenämnda utredningsförslag ännu är föremål för remissbehandling och enligt vad departementschefen framhållit en omorganisation på området icke torde vara att förvänta före utgången av nästa budgetår, synes utskottet skäl tala för att i avvaktan därpå med ställningstagande till den i motionerna berörda frågan bör anstå. Utskottet anser sig därför icke nu böra biträda yrkandet i motionerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 228 och II: 355, till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

39:o) **Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 85—87), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

40:o) **Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 87—89) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Aktiebolaget Atomenergi bildades år 1947 med ett aktiekapital av 3 500 000 kronor, varav staten tecknade 2 000 000 kronor och enskilda intressenter 1 500 000 kronor.

Avsikten var ursprungligen, att största delen av nämnda aktiekapital skulle investeras i ett anriktningsverk för kolm vid Kvarntorp. Sedermera har det, framhåller departementschefen, visat sig, att bolaget kan ha behov av att använda aktiekapitalet för andra ändamål. Någon erinran häremot har synts departementschefen icke böra göras. Departementschefen förutsätter emellertid, att bolaget i förväg underrättar Kungl. Maj:t om avsedda större kapitaldispositioner.

Rörande finansieringen av bolagets anläggningar har departementschefen erinrat om att bolagets närmaste uppgift är att bedriva forskning angående möjligheterna att praktiskt utnyttja atomenergien för fredliga ändamål. Det har syntts departementschefen ligga i sakens natur att en dylik forskningsverksamhet icke under åtskilliga år framåt kan beräknas lämna sådana resultat, på vilka det är möjligt att grunda en kommersiell drift, som medger förräntning och amortering av investerat kapital enligt affärsmässiga principer.

Departementschefen har också funnit det naturligt, att bolaget för sin verksamhet behöver uppföra såväl anläggningar av mera fast karaktär som jämförelsevis kostnadskrävande försöksanordningar och andra tillfälliga anläggningar, vilka med hänsyn till sin beskaffenhet böra göras till föremål för snabbare eller omedelbar avskrivning. I princip anser departementschefen, att fasta anläggningar böra finansieras med anlåtande av aktiekapitalet eller genom upptagande av lån. Med hänsyn till beskaffenheten av bolagets verksamhet och investeringsbehov har departementschefen emellertid ansett, att det i vissa fall kan befinnas lämpligast att använda anslagsmedel för finansiering av bolagets investeringar. Om riksdagen icke har något att invända däremot, har det syntts departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra i vilken utsträckning medel från förevarande anslag må användas för investeringsändamål.

Från bolagets sida har upplysts, att det är ovisst om bolagets arbetsprogram för innevarande budgetår kommer att fullföljas i sin helhet. Enligt vad departementschefen erfarit har genomförandet av bolagets investeringsplaner delvis redan något försenats, vilket medför, att anslagsmedel icke torde komma att tagas i anspråk under innevarande budgetår i av styrelsen beräknad utsträckning, 5 000 000 kronor, och att sålunda reservationen vid ingången av nästa budgetår kan förväntas bli större än som beräknats i petita, 335 000 kronor. Med hänsyn härtill har departementschefen ansett, att en höjning av anslaget till 4 000 000 kronor bör vara tillräcklig för att tillgodose bolagets medelsbehov för verksamheten under nästa budgetår.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att det Aktiebolaget Atomenergi tillförda aktiekapitalet, som ursprungligen var till största delen avsett att investeras i ett anrikningsverk för kolm vid Kvarntorp, även skall kunna få användas för andra ändamål. Uppenbart är att bolaget för sin verksamhet behöver uppföra såväl anläggningar av mera fast karaktär som jämförelsevis kostnadskrävande försöksanordningar och andra tillfälliga anläggningar. Även om — vilket även utskottet anser vara riktigt — principiellt sett fasta anläggningar böra finansieras med anlåtande av aktiekapitalet eller genom upptagande av lån, synes utskottet icke någon erinran böra göras mot att, därest så i vissa fall kan anses lämpligast, anslagsmedel få tagas i anspråk för finansiering av bolagets investeringar. Det bör emellertid såsom departementschefen förutsatt få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, i vilken utsträckning medel från förevarande anslag må användas för angivna ändamål.

Mot beräkningen av anslaget för nästa budgetår har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

41:o) **Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 89—91), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

42:o) **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri. Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker. Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen. Bidrag till standardiseringsverksamheten. Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 50, 52—56, s. 91—96), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* ett reservationsanslag av 270 000 kronor;

b) till *Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker* ett reservationsanslag av 10 000 kronor;

c) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 50 000 kronor;

d) till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* ett anslag av 50 000 kronor;

e) till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* ett anslag av 400 000 kronor;

f) till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* ett anslag av 30 000 kronor.

Sjöfart och handel.

43:o) Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 97 och 98), innebärande en anslaghöjning med 12 000 kronor, beroende på dels inrättande av en befattning som elektroingenjör i Ce 23, dels ock löneklassförändringar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	298 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	117 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 100

Summa kronor 465 000;

b) till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kronor.

44:o) Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58, s. 98—106) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 633 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 8 611 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att personalförteckningen för lots- och fyrstaten skulle å ena sidan utökas med en lotsbefattning i Ca 11, tre fyrmästarbefattningar i Ca 16, två förste fyrvaktarbefattningar i Ca 12 och tre fyrvaktarbefattningar i Ca 10. Å andra sidan skulle från förteckningen avföras en lotsbefattning i Ca 12 å övergångsstat, två fyrmästarbefattningar i Ca 14, två fyrvaktarbefattningar i Ca 9, varav en å övergångsstat, och en maskinistbefattning i Ca 14. Slutligen skulle en lotsförmansbefattning i Ca 12 föras å övergångsstat.

Departementschefen har tillstyrkt framlagt förslag om förbättrad kompensation för fyrpersonal för sön- och helgdagstjänstgöring. Kostnaderna härför ha uppskattats till 27 000 kronor.

Utskottet. Av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten ha icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller den verkställda anslagsberäkningen. Utskottet tillstyrker jämväl förslaget om förbättrad kompensation för fyrapersonal för sön- och helgdagstjänstgöring.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för lots- och fyrstaten gällande personalförteckningen, som i statsrådsprotokollet över handels- och folkhushållningsärenden för den 4 januari 1950 angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 094 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 170 500
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 761 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	606 800

Summa kronor 8 633 000;

c) till *Lotsverket*: *Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 633 000 kronor.

45:o) *Lotsverket: Omkostnader.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 106—108) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 837 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 679 000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt lotsstyrelsens förslag, att lotsaspirant må enligt de i resereglementet för lotsar angivna grunderna åtnjuta resekostnadsersättning vid resa för inställelse till lärotur, under vilken han i och för sin utbildning till lots medföljer fartyg utan att lotsa på eget ansvar, samt vid resa efter avslutad sådan tur åter till stationsorten. Bakgrunden till lotsstyrelsens framställning är att utbildningen av lotsaspiranterna — som i allmänhet icke ha avlönad anställning vid lotsplatserna — bl. a. sker i den formen att aspiranterna medfölja lotsarna på dessas lotsningsturer. Aspiranterna få härigenom tillfälle att under erfaren ledning inlära ledernas djup och grundens belägenhet samt förekommande utprickning m. m. ävensom tillägna sig förmåga att bedöma olika fartygstypers manöveregenskaper m. m. Enligt lotsstyrelsens mening är det skäligt att lotsaspiranterna icke skola behöva vidkännas resekostnader för sitt deltagande

i läroturerna. Ett bifall till framställningen skulle medföra en kostnadsökning med allenast ungefär 1 600 kronor om året, att bestridas från delposten till resor i samband med lotsning. Någon höjning av posten för att tillgodose nu ifrågasatt ändamål har icke ifrågasatts.

Anslagshöjningen är i huvudsak föranledd av belastningen å anslaget.

Utskottet finner skäl tillstyrka departementschefens förslag att bereda lotsaspiranterna ersättning för resekostnader i samband med läroturer. Mot anslagsberäkningen synes icke något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 837 000 kronor.

46:o) *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten.* Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågasatt ändamål (punkt 60) har riksdagen (skrivelse nr 68) redan fattat beslut; varom utskottet velat här erinra.

47:o) *Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 114—116), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en av anslagsbelastningen föranledd höjning med 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	19 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	13 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 400

Summa kronor 39 500

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
---	-------

Nettoutgift kronor 30 500;

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 30 500 kronor.

48:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 116 och 117), innebärande i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår en höjning med 400 kronor, beroende på att särskilda medel beräknats för lagsökningskostnader m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 900 kronor.

49:o) **Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 117—120), innebärande i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår en av automatiska utgiftstegringar föranledd höjning med 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	37 000
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	40 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	153 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 700

Summa kronor 252 000;

b) till *Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 252 000 kronor.

50:o) **Statens skeppsprovninganstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64 s. 120), innebärande en anslagshöjning med 500 kronor, avseende anslagshöjningen till sjukvård m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 48 300 kronor.

51:o) **Statens isbrytarverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 120—122) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

Anslaget har för nästa budgetår upptagits med oförändrat belopp.

Följande uppgifter ha i detta sammanhang lämnats om hur den pågående förstärkningen av isbrytarberedskapen fortskrider. Arbetet på isbry-

taren Thule pågår planenligt och detta fartyg torde, såsom tidigare beräknats, kunna färdigställas till vintern 1952/53. Däremot har arbetet med ritningar till den fjärde statsisbrytaren, vilken brukar omtalas under arbetsnamnet »isbrytaren D», tillfälligt avbrutits, sedan cirka 35 procent av projektarbetet utförts. På statsutskottets förslag framhöll visserligen 1947 års riksdag (skr. nr 296) angelägenheten av att detta fartygsbygge utan längre dröjsmål fullföljdes, men med tanke på nuvarande höga byggnadskostnader har föredragande departementschefen ej ansett sig böra forcera planläggningsarbetet beträffande denna båt. När riksdagen hade att taga ställning till förslaget om anslag till ritningar till isbrytaren D, uppskattades kostnaderna för fartygsbygget till inemot 10 000 000 kronor. Senare har det visat sig, att redan den avsevärt mindre Thule kostar mer än detta belopp. Mot bakgrunden härav har departementschefen ansett sig i första hand böra koncentrera arbetet med att förstärka isbrytarberedskapen på ett mindre kostnadskrävande projekt, nämligen den av Norrlandskommittén framlagda planen att anskaffa s. k. hjälpisbrytare.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen. Vad departementschefen anfört i fråga om den pågående förstärkningen av isbrytarberedskapen föranleder icke något särskilt uttalande från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

52:o) Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66, s. 122 och 123) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål ha å driftbudgeten under rubriken *Statens isbrytarverksamhet*: Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg för budgetåren 1944/45—1946/47 såsom reservationsanslag anvisats tillhopa 5 650 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 303/48 (s. 28—34) bemyndigade riksdagen (r. skr. 465/48) Kungl. Maj:t att uppdraga åt marinförvaltningen att hos marinverkstäderna i Karlskrona beställa ett statens isbrytarfartyg (Thule) för en beräknad kostnad av högst 10 068 000 kronor. Därvid förutsattes att det ytterligare medelsbehovet (10 068 000 — 5 650 000 =) 4 418 000 kronor, skulle äskas å riksstaten för budgetåren 1950/51—1952/53 med 2 500 000 kronor för förstnämnda budgetår, 1 500 000 kronor för budgetåret 1951/52 och återstående 418 000 kronor för budgetåret 1952/53.

Marinförvaltningen (skr. 21/10 1949) har anmält, att enligt nyligen företagen beräkning det erforderliga medelsbehovet för nästkommande tre budgetår kan beräknas till respektive 1 500 000, 2 500 000 och 418 000 kronor och att medelsanvisning bör ske i enlighet härmed.

Departementschefen har framhållit, att han icke har något att invända mot den av marinförvaltningen föreslagna ändringen i planen för medelsanvisningen till det nya isbrytarfartyget och har således för nästa budgetår beräknat 1 500 000 kronor för ändamålet. Erforderlig medelsanvisning har ansetts böra ske över ett reservationsanslag å tionde huvudtiteln, benämnt Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg.

Departementschefen har vidare föreslagit, att, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, vid löpande budgetårs utgång återstoden av de medel, som för budgetåren 1944/45—1946/47 anvisats under rubriken Statens isbrytarverksamhet: Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg, skall tillföras nu ifrågasvarande anslag.

Utskottet har i likhet med *departementschefen* icke något att erinra mot den av marinförvaltningen föreslagna ändringen i planen för medelsanvisningen till det nya isbrytarfartyget. Vad *departementschefen* i övrigt föreslagit under förevarande punkt tillstyrkes av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

53:o) **Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 123—125), innebärande en av automatiska utgiftstegringar föranledd anslagshöjning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	58 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	57 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 700

Summa kronor 130 000;

b) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

54:o) **Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader.** Statens sjöhistoriska museum: **Underhåll** av samlingarna. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 68 och 69, s. 125 och 126), innebärande i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår beträffande förstnämnda anslag en

av anslagsbelastningen föranledd höjning med 200 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* ett förslagsanslag av 23 200 kronor;

b) till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll av samlingarna* ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

55:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader. Läkarundersökning av sjöfolk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 70 och 71, s. 126 och 127), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* ett anslag av 256 000 kronor;

b) till *Läkarundersökning av sjöfolk* ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

56:o) **Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 127 och 128), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd höjning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

57:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer. Kostnader för handelssjöfartens dirigerings.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 73 och 74, s. 128 och 129), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* ett förslagsanslag av 400 000 kronor;

b) till *Kostnader för handelssjöfartens dirigerings* ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

58:o) **Bidrag till handelshögskolan i Stockholm. Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 75 och 76, s. 129—131) att för budgetåret 1950/51 anvisa till Bidrag till handelshögskolan i Stockholm ett anslag av 100 000 kronor och till Bidrag till handelshögskolan i Göteborg ett anslag av 90 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herrar *Rylander* och *Kristensson* i Osby väckt motion (II: 238) hemställt, att riksdagen måtte höja de föreslagna bidragen till handelshögskolorna, beträffande handelshögskolan i Stockholm med 30 000 kronor till 130 000 kronor och beträffande handelshögskolan i Göteborg med 15 000 kronor till 105 000 kronor.

Med förmålan att anslag icke äskats för stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier eller bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid handelshögskolorna föreslås i motionen att till handelshögskolan i Stockholm anvisas för stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier 20 000 kronor och för bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar 10 000 kronor samt till handelshögskolan i Göteborg för dylika stipendier 10 000 kronor och för bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar 5 000 kronor.

Beträffande motiveringen i övrigt hänvisas till motionen.

Departementschefen har icke föreslagit någon ändring i nu utgående bidragsbelopp till de båda högskolorna liksom ej heller beträffande villkoren för anslagens åtnjutande.

Utskottet får erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 augusti 1947 förordnat justitierådet G. Dahlman att inom handelsdepartementet biträda vid handläggningen av frågor rörande handelshögskolornas organisation och arbetsuppgifter. Den 15 juni 1948 överlämnade utredningsmannen ett betänkande, innehållande en uppskattning av handelshögskolornas utgifter och inkomster samt behov av statsbidrag under tiden fram till år 1954. Vid anmälan av denna fråga i 1949 års statsverksproposition uttalade dåvarande departementschefen, att utredningen i fråga ådagalagt, att en kraftig höjning av statens bidrag till handelshögskolorna vore behövt. Med hänsyn till det statsfinansiella läget ansåg sig departementschefen icke kunna för det dåvarande förorda större höjning än med 100 000 kronor att fördelas lika mellan de båda högskolorna. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

Styrelserna för ifrågavarande högskolor ha för nästa budgetår hemställt om ytterligare högst avsevärda anslagshöjningar, vilka departementschefen ansett sig i rådande läge icke kunna tillstyrka. Av samma skäl som departementschefen anfört synas utskottet anslagen till handelshögskolorna bära för nästa budgetår uppföras med oförändrade belopp. Motionen i fråga avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 238, för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* ett anslag av 100 000 kronor;

b) till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* ett anslag av 90 000 kronor.

59:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, s. 131—134) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 255 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att de orienterande marknadsundersökningarna i Etiopien och Indien torde böra fortsätta även under nästa budgetår. Därutöver ämnar departementschefen föranstalta om dylika undersökningar i ytterligare några länder, där förutsättningar kunna finnas att öppna en svensk exportmarknad eller att utvidga en redan pågående export. Departementschefen avser att inom handelsdepartementet föranstalta om särskild skyndsamt utredning rörande frågan vilka områden av många föreslagna som därvidlag med hänsyn till våra exportintressen i första hand skola ifrågakomma. Bland de länder, som i sammanhanget nämnts, äro Siam, Pakistan, Arabien, Belgiska Kongo, franska kolonierna i Afrika samt staterna i Mellanamerika. Orienterande marknadsundersökningar av den omfattning här förordats torde, framhåller departementschefen, såvitt nu kan bedömas, komma att medföra ett ökat medelsbehov av åtminstone 100 000 kronor.

Vad handelssekreterarna beträffar har framhållits, att det för närvarande, bl. a. med hänsyn till den pågående exportoffensiven, föreligger ett stort behov av att utvidga och intensifiera det kommersiella fältarbete, som utföres av dessa befattningshavare. I dagens läge har departementschefen emellertid ansett sig kunna endast förorda, att medel beräknas för ytterligare tre handelssekreterare. Departementschefen uppskattar denna merkostnad till i runt tal 145 000 kronor. Frågan om de nya handelssekreterarnas placering och arbetsområden har ansetts böra få avgöras av Kungl. Maj:t.

Anslaget skulle till följd härav komma att höjas med sammanlagt 245 000 kronor.

Utskottet, som vill erinra att riksdagen tidigare understrukt de orienterande marknadsundersökningarnas betydande värde för den svenska utrikeshandeln, finner välbetänkt att dessa undersökningar intensifieras och spridas över flera geografiska områden. Utskottet tillstyrker därför departementschefens förslag om höjning av bidragsbeloppet för ifrågavarande ändamål med 100 000 kronor. Departementschefens förslag om anställande av ytterligare tre handelssekreterare, medförande en merkostnad av 145 000 kronor, synes jämväl påkallat och tillstyrkes alltså. Vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

60:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** Avsättning till handelsflottans välfärdsfond. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 78 och 79, s. 135—137), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* ett anslag av 102 000 kronor;

b) till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

61:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, s. 138—143) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 486 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 468 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att en kansliskrivare i Ce 15 samt två kanslibiträden i Ce 11 överföras till ordinarie stat. Detta innebär att tre ordinarie kontorsbiträdesbefattningar, som f. n. uppehållas av icke-ordinarie kontorsbiträden, kunna avföras från personalförteckningen, under det att lönen för de sistnämnda befattningshavarna i stället bör beräknas under icke-ordinarieposten. Emellertid väntas två extra ordinarie kontorsbiträden vid nästa budgetårs ingång uppfylla förutsättningarna för erhållande av ordinarie tjänst, varför två nya tjänster i lönegraden Ca 8 böra inrättas. Den åtgärd som erfordras blir alltså endast att en befattning i lönegraden Ca 8 slopas i personalförteckningen, samt att lön till ytterligare ett kontorsbiträde i lönegraden Ce 8 beräknas under icke-ordinarieposten. Vidare ha medel beräknats för en tjänst i 15 lönegraden.

Anslagshöjningen i övrigt är huvudsakligen föranledd av automatiska lönegrads- och löneklassförändringar.

Utskottet tillstyrker av Kungl. Maj:t föreslagna ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket och har icke något att erinra mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för patent- och registreringsverket gällande personalförteckningen upptaga ytterligare en befattning som kansliskrivare i lönegrad Ca 15 och ytterligare två befattningar som kanslibiträde i löne-

grad Ca 11 ävensom ur personalförteckningen avföra en befattning som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 777 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 338 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	370 000
Summa kronor 3 486 000;	

c) till *Patent- och registreringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 486 000 kronor.

62:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 143 och 144), innebärande en anslagshöjning med 100 000 kronor avseende anslagsposten till publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

63:o) **Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m. Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader.** Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 82—84, s. 144 och 145), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda båda anslag oförändrade belopp och beträffande sistnämnda anslag en minskning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* ett förslagsanslag av 2 000 kronor;

b) till *Svenska uppfinnarkontoret*: *Administrationskostnader* ett anslag av 60 000 kronor;

c) till *Svenska uppfinnarkontoret*: *Understödjande verksamhet* ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

64:o) **Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 145), innebärande en av anslagsbelastningen föranledd höjning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för föreningsm. fl. register* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

65:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 146 och 147) får utskottet med erinran, att inkomstiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» i förslaget till riksstat för nästa budgetår upptagits till 400 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Utgifter.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	182 800	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	6 600	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	92 100	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 100	
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	500	312 100

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	6 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	23 000	
4. Hyror, <i>förslagsvis</i>	19 200	
5. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	9 000	60 200

Summa kronor 372 300

Särskilda uppbördsmedel.

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	900	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	100	
Hyresmedel	600	1 600

Nettoutgift kronor 370 700;

b) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

66:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, s. 148—150) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 640 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 621 700 kronor.

Å riksnämndens personalförteckning finnes upptagen en kanslichef å övergångsstat, vilken för närvarande åtnjuter lön från folkhushållningsdepartementets avlöningsanslag. Då departementet skall upphöra med utgången av innevarande budgetår, måste avlöning för denne tjänsteman beräknas å riksnämndens anslag för tiden till den 1 maj 1951, då han inträder i pensionsåldern. Detta föranleder en ökning av avlöningsposten till ordinarie tjänstemän med 16 500 kronor och av posten rörligt tillägg med 1 400 kronor. Med hänsyn till löneklassuppflyttningar måste förstnämnda post räknas upp med ytterligare 300 kronor och sålunda böra upptagas till 197 100 kronor.

Då en tidigare förutsatt anordning med en militär förbindelseman, avlönad på arméns stat med särskilt tilläggsarvode från riksnämnden, icke längre kan påräknas föreslås, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, minskas med 1 100 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal m. m. föreslås höjd med 1 200 kronor.

Utskottet anser sig kunna godtaga den av departementschefen verkställda beräkningen av ifrågavarande avlöningsanslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	197 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	14 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	372 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	56 400

Summa kronor 640 000;

b) till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 640 000 kronor.

67:o) *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 150), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

68:o) *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 151—153) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

Förenämnda anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Riksnämnden har uppskattat medelsbehovet för omkostnader för statlig lagerhållning under nästa budgetår till 6,5 miljoner kronor, varav 2 miljoner kronor avses för egentliga lagringskostnader och 4,5 miljoner kronor till ränta å medel som tagits i anspråk av den rörliga kredit i riksgäldskontoret å 100 000 000 kronor, varmed nämnden finansierar sin inköpsverksamhet. Vid beräkandet av räntekostnaden har nämnden förutsatt, att dess framställning om ökning av den rörliga krediten med 200 miljoner kronor komme att bifallas. Departementschefen anser i likhet med nämnden, att ifrågavarande räntekostnad bör bestridas från anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning. Då departementschefen i det följande kommer att föreslå en ökning av krediten med endast 90 miljoner kronor, synes departementschefen emellertid för bestridande av räntekostnaden icke behöva beräknas större belopp än 3 miljoner kronor.

Då på sätt nyss nämnts inköpsmedel under nästa budgetår icke komma att stå till förfogande i den utsträckning som riksnämnden förutsatt, synes departementschefen icke heller lagringskostnaderna behöva upptagas till det av nämnden föreslagna beloppet. Departementschefen anser sig böra förorda, att för ändamålet anvisas 1,5 miljon kronor.

Departementschefen tillstyrker av riksnämnden framlagt förslag, att ersättningar jämlikt lagen den 26 juni 1948 om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap skola få bestridas från nu förevarande anslag. Anslaget har med hänsyn härtill synts böra rubriceras *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.*

Utskottet, som under en efterföljande punkt tillstyrker departementschefens förslag, att den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riks-

nämnden finansierar sin inköpsverksamhet, för nästa budgetår ökas med 90 miljoner kronor till 190 miljoner kronor, anser sig böra godtaga den av departementschefen föreslagna medelsanvisningen för bestridande av ränte- och lagringskostnader. Departementschefens förslag i övrigt under nu förevarande punkt tillstyrkas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

69:o) **Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, s. 153—156) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindblom* (I: 310) och den andra inom andra kammaren av herr *Fröderberg m. fl.* (II: 348), hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen och bergverksstäder för krigsviktig produktion för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Av hittills anvisade medel till bidrag till bombsäkra cisternanläggningar äro drygt 1 500 000 kronor ännu icke utnyttjade. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har beräknat, att under nästa budgetår anläggningar med en sammanlagd cisternvolym om 165 000 kubikmeter skulle kunna helt eller delvis komma till utförande och att därutöver en anläggning om ungefär 90 000 kubikmeter, om vilken nämnden preliminärt förhandlat, skulle kunna påbörjas. För dessa anläggningar skulle erfordras ytterligare 4 800 000 kronor till statsbidrag. Med hänsyn främst till byggnadsregleringen har nämnden dock funnit sig böra begränsa sitt anslagsäskande till 3 000 000 kronor. Medel för ifrågavarande ändamål synas departementschefen icke böra anvisas i vidare mån än som kan beräknas åtgå under nästa budgetår. Den anläggning om vilken endast preliminära underhandlingar förts lärer enligt vad departementschefen erfarit icke kunna påbörjas förrän efter budgetårets utgång. Av övriga planerade anläggningar avses, enligt vad departementschefen likaledes inhämtat, en anläggning om 90 000 kubikmeter skola utföras i etapper, varav en första på omkring 14 000 kubikmeter. Medel synas departementschefen för närvarande icke böra beräknas för mera än denna första etapp. Med dessa utgångspunkter och under hänsynstagande till möjligheterna att påräkna byggnadstillstånd har departementschefen funnit medelsbehovet för ifrågava-

rande ändamål under nästa budgetår kunna uppskattas till i runt tal 2 000 000 kronor. Då av redan anvisade medel omkring 1 500 000 kronor ännu icke utnyttjats, böra sålunda ytterligare 500 000 kronor anvisas.

Riksnämnden har även funnit önskvärt att man söker få till stånd skyddsanordningar vid vissa ovanjordscisterner för flytande bränslen. Departementschefen ansluter sig till denna tanke och tillstyrker, att Kungl. Maj:t beredes möjlighet att i fall av behov använda förevarande anslag för bidrag jämväl till sådana anordningar. Det har i så fall synts få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter härom.

Riksnämnden har understrukit behovet av bombsäkra bergverkstäder för tillverkning av vissa för krigsmakten och folkförsörjningen oundgängliga varor samt önskvärdheten att kunna lämna statsbidrag även till sådana anläggningar och hemställt om ett anslag för ändamålet av 1 000 000 kronor. Departementschefen har ansett förslaget vara värt beaktande. Då emellertid frågan ännu befinner sig i utredningsstadiet och nämnden därför icke kunnat framlägga någon säkrare beräkning av medelsbehovet, har departementschefen funnit sig icke böra föreslå att anslag för ändamålet anvisas redan för nästa budgetår.

I förberörda båda motioner I: 310 och II: 348 har, då utbyggnaden av bergumscisterner ansetts böra ske i snabbare takt än hittills, föreslagits, att det av Kungl. Maj:t för ändamålet äskade anslaget höjes med 500 000 kronor. Vidare yrkas, att ett anslag av 500 000 kronor ställes till riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap förfogande såsom bidrag till uppförande av bergverkstäder för vissa krigsviktiga industrianläggningar. Beträffande motiveringen i övrigt hänvisas till motionen II: 348.

Utskottet. Såsom av propositionen framgår är av hittills anvisade medel till bidrag till bombsäkra cisternanläggningar ett belopp av omkring 1 500 000 kronor ännu icke utnyttjat. Med hänsyn bland annat härtill har departementschefen funnit medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 500 000 kronor.

Vad beträffar det i motionerna gjorda yrkandet att utbyggnaden av bergumscisterner bör ske i snabbare takt än som departementschefen räknat med får utskottet erinra om att Kungl. Maj:t i annat sammanhang föreslagit riksdagen att å kapitalbudgeten anvisa 1 500 000 kronor för utförande av fullträffsäkra cisternanläggningar. Med hänsyn härtill och då såsom av det föregående framgår en avsevärd reservation föreligger å nu ifrågavarande anslag anser sig utskottet icke böra biträda motionerna i denna del.

Vidkommande det i samma motioner gjorda yrkandet om anvisande av 500 000 kronor för uppförande av bombsäkra bergverkstäder — vilket yrkande överensstämmer med av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap i ämnet gjord framställning — är det med hänsyn till landets försvarsberedskap givetvis önskvärt, att detta behov kan tillgodoses. Då emellertid såsom departementschefen upplyst denna fråga ännu befinner sig i utredningsstadiet och nämnden därför icke ännu kunnat framlägga någon

säkrare beräkning av medelsbehovet, anser sig utskottet icke för närvarande berett tillstyrka, att medel anvisas för ändamålet.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker de båda föreliggande motionerna, såvitt nu är i fråga.

Departementschefens beräkning av anslaget torde böra godtagas. Utskottet har icke något att erinra mot att såsom departementschefen föreslagit möjlighet beredes Kungl. Maj:t att i fall av behov använda anslaget i fråga till uppförande av skyddsanordningar vid vissa ovanjordscisterner för flytande bränslen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 310 och II: 348, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

70:o) **Finansieringen av riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap inköps- och lagringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen medgiva (punkt 91, s. 156—158), att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 190 000 000 kronor.

I enlighet med beslut av 1948 års riksdag (skr. nr 317) har den rörliga kredit, som jämlikt beslut av 1946 års riksdag upplagts i riksgäldskontoret för finansiering av statens reservförrådsnämnds inköps- och försäljningsverksamhet, överförs på riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap som, efter beslut av Kungl. Maj:t, äger disponera krediten intill ett belopp av 100 000 000 kronor. Genom beslut den 30 december 1948 och den 30 september 1949 har Kungl. Maj:t ställt sammanlagt 50 000 000 kronor av krediten till riksnämndens förfogande.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 25/8 1949) hemställer, att den rörliga krediten måtte ökas med 200 000 000 kronor och anför därvid, att nämnden förbrukat 20 000 000 kronor och att återstående 80 000 000 kronor torde räcka för nämndens inköp under innevarande budgetår i förutsatt omfattning.

Riksnämnden har därefter i skrivelse den 16 september 1949 hemställt om Kungl. Maj:ts godkännande av en vid skrivelsen fogad plan för nämndens fortsatta beredskapslagring. I planen har angivits de lagerkvantiteter som nämnden med hänsyn till lagringsmöjligheter och med allmänt beaktande av valutaläget anser möjliga att uppnå intill slutet av år 1950. Nämnden framhåller, att denna plan endast är att betrakta såsom ett led i en fortsatt lageruppbyggnad och att nämnden avser att i sinom tid framlägga förslag om ytterligare beredskapslagring. För uppnående av den i planen förutsatta lagernivån vid årsskiftet 1950/51 skulle under 1950 inköp böra ske till ett belopp av i runt tal 159 000 000 kronor.

Sedermera har riksnämnden i skrivelse den 16 november 1949 anmält, att värdet av de under 1950 planerade inköpen till följd av devalveringen beräknades ha stigit till omkring 191 000 000 kronor. I skrivelsen har vidare anförts, att av den av riksdagen medgivna kreditsumman 50 à 60 miljoner kronor beräknades återstå vid 1950 års ingång. Därest den begärda utökningen av krediten med 200 000 000 kronor bifölles, skulle medel sålunda finnas tillgängliga för planens genomförande under 1950, varjämte 60 à 70 miljoner kronor komme att stå till förfogande för fortsatt inköpsverksamhet efter nämnda år.

Riksnämndens inköp av varor sker för närvarande efter en av Kungl. Maj:t genom beslut den 26 juni 1948 godkänd plan för den fortsatta beredskapslagringen. Denna plan är, såsom riksnämnden anført, uppgjord med tanke främst på beredskapen inför ett krigsfall. Den nya plan, som riksnämnden framlagt och som avses skola ersätta den nuvarande, i den mån denna icke hunnit genomföras, har av nämnden betecknats som ett led i den fortsatta lagerupbyggnad, som erfordras om behovet av nödvändiga varor under en avspärrningsperiod skall kunna tillgodoses. Av de 100 miljoner kronor av riksnämndens rörliga kredit i riksgäldskontoret, vilka kunna användas för inköp av varor, återstå för närvarande i runt tal 60 miljoner kronor odisponerade.

Ett genomförande av riksnämndens nya plan för beredskapslagringen skulle, framhåller departementschefen, kräva inköp av varor till ett värde av omkring 191 miljoner kronor. Åtskilliga av dessa varor måste emellertid tagas från länder, där inköp med hänsyn till valutaläget endast kan ske i begränsad omfattning. Med hänsyn härtill synes det departementschefen knappast antagligt att före nästa budgetårs utgång varor till högre värde än 150 miljoner kronor skola kunna inköpas. Då de medel, som behövas för denna inköpsverksamhet, måste upplånas, är det enligt departementschefen nödvändigt att för bedömningen av kreditens storlek även taga erforderlig hänsyn till utvecklingen på kapitalmarknaden. På grund av ovissheten härom är departementschefen icke beredd att förorda att krediten ökas med större belopp än 90 miljoner kronor. Om hela det outnyttjade kreditbeloppet jämte den nu förordade ökade krediten skulle ställas till riksnämndens förfogande, skulle det bli möjligt för nämnden att genomföra lagringsplanen i den begränsade omfattning som nyss angivits. Det har synts departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att, under hänsynstagande till den aktuella situationen å kapitalmarknaden respektive valutaområdet, successivt ställa medel till riksnämndens förfogande, varvid förutsatts, att riksnämndens inköp enligt planen komma att utsträckas under hela budgetåret 1950/51.

Utskottet finner erforderligt, att riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap rörliga kredit i riksgäldskontoret höjes. Med hänsyn till valutaläget och till utvecklingen på kapitalmarknaden anser utskottet, i likhet

med departementschefen, att höjningen bör kunna begränsas till 90 miljoner kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, under hänsynstagande till den aktuella situationen å kapitalmarknaden respektive valutaområdet, successivt ställa medel till riksnämndens förfogande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 190 000 000 kronor.

Krisförvaltningen.

71:0) **Statens bränslekommission: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94, s. 162 och 163) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 500 000 kronor.

Frågan om bränslekommissionens fortsatta verksamhet är delvis beroende av hur länge den nyligen återinförda subventioneringen av hushållens bränslekostnader kommer att fortgå. Om denna subventionering, såsom är avsett, upphör med utgången av 1950, synes man enligt departementschefen böra räkna med att kommissionen kan vara avvecklad vid nästa budgetårs utgång. Då kommissionen vid sina anslagsberäkningar utgått från att dess verksamhet skulle under hela budgetåret bedrivas i det närmaste i samma omfattning som för närvarande, synes en viss nedskärning av de av kommissionen äskade beloppen kunna företagas. Departementschefen har ansett, att för kommissionens avlöningar ett anslag av 600 000 kronor är till fyllest. Skulle emellertid, framhåller departementschefen, subventioneringen, av orsaker som för närvarande icke kunna förutses, behöva behållas även efter innevarande års utgång, synes anslaget få överskridas i den omfattning som kan vara erforderlig för att möjliggöra kommissionens fortsatta handhavande av dessa frågor.

Utskottet anser sig böra godtaga de verkställda anslagsberäkningarna och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens bränslekommission: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

72:o) **Statens bränslekommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 163 och 164), innebärande en anslagsminskning med 430 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bränslekommission: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

73:o) **Statens priskontrollnämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96, s. 164 och 165) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 130 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Som en följd av den rikligare tillgången på förnödenheter har under senare tid prisregleringen kunnat hävas inom vissa varuområden och ytterligare lättnader torde kunna väntas. Det oaktat, framhåller departementschefen, synes dock, med hänsyn till det ekonomiska läget, den priskontrollerande verksamheten komma att behöva fortsätta även nästa budgetår efter i stort sett samma linjer som nu. Departementschefen har därför ansett sig i likhet med priskontrollnämnden böra räkna med att nämnden kommer att bestå i ungefär nuvarande omfattning. Vid nämnden har inrättats ett för Stockholms stad och län gemensamt priskontor, medan övriga priskontors arbetsuppgifter från och med detta års ingång överflyttats på länsstyrelserna.

Beträffande statens upplysningsbyrås ställning anförde dåvarande chefen för folkhushållningsdepartementet vid framläggandet av föregående års statsverksproposition, att denna fråga borde slutligen prövas först i sammanhang med ställningstagandet till det förslag som kommittén för social upplysning komme att framlägga. I ett nu framlagt betänkande har denna kommitté förordat inrättandet av ett särskilt institut för social upplysning, till vilket upplysningsbyrås arbetsuppgifter skulle överflyttas. Då något förslag i anledning av betänkandet icke torde vara att vänta, syntes departementschefen upplysningsbyrån böra i oförändrad form fortsätta sin verksamhet även under nästa budgetår och därvid alltjämt vara knuten till priskontrollnämnden.

Utskottet. Enligt vad utskottet under hand inhämtat torde genom det efter statsverkspropositionens avlämnande på vissa områden inträdda förbättrade försörjningsläget förutsättningar redan nu finnas för en begränsning av priskontrollnämndens verksamhet. Då anslaget emellertid påverkas av många ännu okända faktorer, anser utskottet försiktigheten bjuda att för nästa budgetår räkna med en medelsanvisning av den storleksordning, som departementschefen föreslagit.

Utskottet, som förutsätter att alla möjligheter till avveckling av priskontrollen tillvaratagas, där så utan olägenhet kan ske, hemställer,

att riksdagen må till *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 130 000 kronor.

74:o) *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 166), innebärande en anslagsminskning med 230 000 kronor, får utskottet — under erinran om vad utskottet anfört under närmast föregående punkt — hemställa,

att riksdagen må till *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 770 000 kronor.

75:o) *Överrevisionen för krisförvaltningen: Avlöningar. Överrevisionen för krisförvaltningen: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 98 och 99, s. 166 och 167), innebärande beträffande förstnämnda anslag en minskning med 20 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Överrevisionen för krisförvaltningen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 95 000 kronor;

b) till *Överrevisionen för krisförvaltningen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Diverse.

76:o) *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 100 och 101, s. 168) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 1 461 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 303 000 kronor.

77:o) *Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved m. m. Kungl. Maj:t* har föreslagit riksdagen (punkt 102, s. 168 och 169) att till ifrågakommande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Bränslekommissionen beräknar att, sedan vedregleringen numera avvecklats, samtliga engagement i samband med övertagandet och försäljningen av de auktoriserade brännvedsuppköparnas vedlager skola vara helt avvecklade under innevarande budgetår. På grund av den relativt stora omfattningen av dessa affärer anser kommissionen det dock vara nödvändigt att för täckande av sådana kostnader, som till äventyrs ej kunna redovisas under detta budgetår, preliminärt räkna med ett belopp av 300 000 kronor för budgetåret 1950/51.

Departementschefen har godtagit bränslekommissionens förslag.

Utskottet anser sig på i ärendet anförda skäl böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

78:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.** Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 103 och 104, s. 169 och 170), innebärande höjningar beträffande förstnämnda anslag med 18 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* ett förslagsanslag av 78 000 kronor;

b) till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

79:o) **Bidrag till vissa internationella byråer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 170), innebärande en anslagsminskning med 2 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 9 400 kronor.

80:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 170 och 171), innebärande en anslagshöjning med 19 000 kronor — som medger ersättning till ytterligare ett svenskt ombud samt ökat anlåtande av sakkunniga och förbättrad kontakt mellan de olika ländernas delegationer genom resor — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

81:o) **Bidrag till svenska turisttrafikförbundet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107, s. 171 och 172) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 325 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundqvist m. fl.* (I: 308) och den andra inom andra kammaren av herr *Braconier* (II: 349), i vilka hemställts, att riksdagen ville för budgetåret 1950/51 besluta höja bidraget till Svenska turisttrafikförbundet från av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, 325 000 kronor, till 500 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sunne* (I: 309) och den andra inom andra kammaren av herr *Nihlfors m. fl.* (II: 350), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 594 000 kronor i stället för det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget å 325 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna I: 308 och II: 350.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 231 000 kronor.

Svenska turisttrafikförbundet (skr. 10/9 1949, PM 23/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 376 000 kronor till 607 000 kronor. Förbundet hade till en början beräknat utgifterna för nästa budgetår till 820 000 kronor och inkomsterna till 320 000 kronor, varför förbundet anhållit om statsbidrag med 500 000 kronor, vilket innebär en höjning med 269 000 kronor. Härtill kommo emellertid ökade utgifter med 107 000 kronor i anledning av devalveringen av den svenska kronan.

Departementschefen har framhållit, att det får anses vara ett viktigt intresse att den utländska turisttrafiken på Sverige på olika sätt främjas. Det syntes därför önskvärt att turisttrafikförbundet erhöles ett statsbidrag, som möjliggjorde en intensifiering av förbundets verksamhet. Särskilt angeläget vore att den verksamhet, som bedreves i Amerikas förenta stater, åtminstone kunde vidmakthållas. I nuvarande läge kunde departementschefen emellertid ej förorda att förbundet erhöles hela det åskade beloppet (231 000 + 376 000 =) 607 000 kronor. Höjningen borde begränsas till 94 000 kronor. Anslaget skulle sålunda uppgå till 325 000 kronor.

Utskottet är fullt ense med motionärerna om betydelsen av att den utländska turisttrafiken på Sverige på olika sätt främjas. Ett ökat bidrag till

turisttrafikförbundet för en intensifiering av dess verksamhet vore alltså önskvärt. Med hänsyn emellertid till den stränga sparsamhet, som rådande statsfinansiella läge kräver, anser sig utskottet i likhet med departementschefen icke böra för nästa budgetår förorda större höjning av anslaget än med det belopp av 94 000 kronor, som kan anses motsvara krondevalveringen. De i ämnet väckta motionerna finner utskottet sig alltså böra avstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 308 och II: 349 samt I: 309 och II: 350, till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 325 000 kronor.

82:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 108, s. 172—175) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 4 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Norman m. fl.* (I: 225) och den andra inom andra kammaren av herr *Håstad m. fl.* (II: 249), i vilka hemställts, att riksdagen ville besluta antingen och helst att öka avsättningen av tipsmedel till den fond, från vilken administrationsbidrag till Föreningen för skidlöpningens och friluftslivets främjande i Sverige skall utgå, med 50 000 kronor eller att av årets avsättningar till idrotts- eller till friluftsfonden 50 000 kronor skola ställas till nämnda förenings förfogande som bidrag till dess förvaltningskostnader,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Dahlgren m. fl.* väckt motion (II: 99), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta bifalla Sveriges riksidrottsförbunds framställning om avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1950/51 med 8 556 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna I: 225 och II: 99.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 000 000 kronor.

Sveriges riksidrottsförbund har hemställt, att anslaget höjes till 8 556 000 kronor.

Departementschefen har ansett det i och för sig angeläget att idrottsrörelsen erhåller ett mera effektivt stöd av statsmakterna än vad som varit möjligt att ge under senare år. Med hänsyn till den återhållsamhet, som påkallas i nuvarande läge, vore departementschefen emellertid för närvarande icke beredd att förorda, att anslaget upptoges till högre belopp än för innevarande budgetår eller 4 000 000 kronor. Detta innebure dock i realiteten en höjning med 175 000 kronor, d. v. s. det belopp som utgått till Lingiaden av förstnämnda summa. Med hänsyn till svårigheten att i

rådande arbetsmarknads- och investeringsläge få utföra idrottsanläggningar syntes det departementschefen skäligt att för nämnda syfte beräknas en mindre del av anslaget än tidigare. Storleken av ifrågavarande delbelopp borde Kungl. Maj:t få bestämma. Departementschefen förutsatte, att sistnämnda belopp tills vidare innehölls. Det borde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid den tidpunkt, då situationen medgäve det, besluta om dispositionen av beloppet.

Vid bedömande av frågan om bidrag av tipsmedel skola tilldelas organisationer på friluftslivets område till löpande organisationsutgifter torde, framhåller departementschefen, i första hand böra beaktas de ekonomiska konsekvenser, som skulle följa, om en dylik princip genomfördes. Bidrag för nu nämnda ändamål förutsatte en icke obetydlig höjning av anslaget till fonden för idrottens främjande och eventuellt även av anslaget till fonden för friluftslivets främjande, eftersom åtskilliga organisationer av olika slag torde komma att ställa anspråk på bidrag. För närvarande syntes det departementschefen därför knappast vara möjligt att införa någon ny princip beträffande bidragsgivningen. Frågan övervägdes emellertid inom handelsdepartementet och vissa uppgifter i ämnet hade införskaffats. Departementschefen avsåg att senare upptaga frågan till närmare behandling.

Utskottet. Med erinran om att innevarande års riksdag å tilläggsstat anvisat ett anslag av 400 000 kronor till täckande av det underskott, som uppstått vid genomförandet av Lingiaden 1949, tillstyrker utskottet att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Motionen II: 99 avstyrkes alltså.

Beträffande det i motionerna I: 225 och II: 249 framförda förslaget om bidrag ur tipsmedel till organisationer på friluftslivets område till löpande organisationsutgifter uttalade föregående års riksdag vid behandlingen av motsvarande anslag, att denna fråga vore av beskaffenhet att böra närmare prövas av Kungl. Maj:t. Såsom departementschefen nu framhållit överväges denna fråga inom handelsdepartementet. I avvaktan på resultatet därav synas motionerna icke nu böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 225 och II: 249 ävensom motionen II: 99, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 4 000 000 kronor.

83:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 109, s. 175 och 176) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Departementschefen har ansett sig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon höjning av avsättningen till fonden för friluftslivets främjande, ehuru detta skulle i och för sig ha varit önskvärt.

Utskottet. Under erinran om vad utskottet under närmast föregående punkt anfört i fråga om motionerna I: 225 och II: 249 får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt hemställa, att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

84:o) *Avsättning till lotterimedelsfonden.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 110, s. 176 och 177) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 7 500 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Ivar Persson och Bengtson* (I: 224) och den andra inom andra kammaren av herr *Ericsson* i Näs (II: 241), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att för avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 8 000 000 kronor,

dels en inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* väckt motion (I: 86), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att för avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 8 000 000 kronor,

dels en inom första kammaren av herr *Björck m. fl.* väckt motion (I: 157), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att för avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 9 000 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.* väckt motion (II: 353), vari hemställts, att riksdagen måtte ej mindre besluta att för avsättning till lotterimedelsfonden för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 9 000 000 kronor än även i skrivelse till Kungl. Maj:t erinra om att i motionen anförda synpunkter angående anslaget fördelning måtte beaktas, därvid i motionen anmärkts på att landsbygdens intressen fått stå tillbaka för städernas och att teatrarna i första hand erhållit anslag, medan andra kulturella ändamål eftersatts.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna I: 224, I: 86, I: 157 och II: 353.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 7 500 000 kronor.

Det skulle, framhåller departementschefen, vara önskvärt, att anslaget

kunde höjas avsevärt, framför allt med hänsyn till de betydande bidragsbehoven av engångsnatur. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har departementschefen emellertid ansett sig icke kunna förorda någon höjning.

Utskottet vill erinra, att riksdagen tidigare vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga uttalat, att det av redovisningen av anslagets disposition syntes framgå, att de mindre städernas och landsbygdens berättigade anspråk på stöd för kulturell verksamhet icke i tillräcklig grad tillgodosetts. Riksdagen har vidare uttalat, att Kungl. Maj:t det oaktat icke vidtagit någon större ändring av grunderna för fördelningen av ifrågavarande medel och att huvudparten av dessa fortfarande tilldelades storstäderna. Utskottet nödgas konstatera, att detta förhållande kvarstår i huvudsak alltjämt.

Utskottet anser ofrånkomligt, att en ändring av nuvarande minst sagt otillfredsställande grunder för fördelning av lotterimedlen kommer till stånd och förväntar, att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag framlägger förslag till nya riktlinjer härutinnan. 1948 års utredning om en statens kulturfond med uppgift att utreda och avgiva förslag rörande frågor om de ändamål, till vilka lotterimedel, som icke skola tillföras allmänna budgeten, böra utgå, samt formerna för medlens fördelning, kan då beräknas ha slutfört sitt uppdrag. Vid ett ställningstagande till nu omhandlade fråga torde givetvis även tagas i beaktande resultatet av den numera verkställda utredningen rörande möjligheterna att för framtiden vinna en begränsning av de bidrag av lotterimedel som erfordras för Kungl. teaterns drift.

Vad beträffar medelsanvisningen för nästa budgetår får utskottet erinra, att föregående års riksdag efter hemställan av utskottet höjde förevarande anslag med 500 000 kronor att oavkortat användas för att i högre grad än hittills varit fallet tillgodose ändamål, som avsåge att främja den allmänna kulturella verksamheten på landsbygden och i stadssamhällena i övrigt. Utskottet förutsätter, att motsvarande belopp av nästa års anslag kommer till enahanda användning. Med hänsyn härtill anser sig utskottet i nuvarande läge icke böra förorda en höjning av den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen. De i motionerna gjorda yrkandena härutinnan kan utskottet alltså icke biträda.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 224 och II: 241 ävensom I: 86, I: 157 och II: 353, sistnämnda motion i vad den avser anslagsfrågan, till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 7 500 000 kronor;

b) med bifall till motionen II: 353, i vad den avser anslagets fördelning, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet i det föregående anför.

85:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 177 och 178), innebärande en anslagshöjning med 50 000 kronor, beroende på att handelsdepartementet skall från och med nästa budgetår övertaga huvuddelen av folkhushållningsdepartementets kvarstående arbetsuppgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

86:o) **Planering av allmänna arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 178), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

87:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 178), innebärande en anslagshöjning med 10 000 kronor, beroende på att handelsdepartementet skall från och med nästa budgetår övertaga huvuddelen av folkhushållningsdepartementets kvarstående arbetsuppgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

88:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 178 och 179), innebärande en anslagsminskning med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

89:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 25: Vissa kostnader för statens gruvegendom,

punkten 51: Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor,

punkten 92: Statens handels- och industrikommission: Avlöningar samt

punkten 93: Statens handels- och industrikommission: Omkostnader;

vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 28 mars 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Gränebo, Mannerskantz, Iwar Anderson, Heiding, Berling, Rosenberg, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Edin, Andréé, Alfred Nilsson, Lundgren och Axel Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Wallentheim, Lindholm, Rubbestad, Ståhl, Kollberg, Kyling, Persson i Vinberg, Persson i Växjö, Wedén, Henriksson och Nihlfors.

Reservationer.

1) vid *punkten 3:o* (Kommerskollegium: Avlöningar) av herrar *Kollberg* och *Henriksson*.

2) vid *punkten 13:o* (Navigationsskolorna: Avlöningar) av herr *Persson* i *Vinberg*.

3) vid *punkten 32:o* (Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.) av herr *Persson* i *Växjö*.

4) vid *punkten 38:o* (Bidrag till Hemmens forskningsinstitut) av herrar *Lundgren*, *Axel Andersson*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Ståhl*, *Kollberg*, *Kyling*, *Wedén* och *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till hemhushållets och hemarbetets stora samhälleliga betydelse och de viktiga uppgifter, som Hemmens forskningsinstitut därvid har att fylla, synes utskottet angeläget, att alla åtgärder vidtagas som kunna främja institutets verksamhet. En av institutets mera betydelsefulla uppgifter är att sprida kännedom om dess verksamhet. Med den personal, varöfver institutet inom ramen för nuvarande anslag förfogar, är det icke möjligt att i önskvärd utsträckning tillgodose denna del av verksamheten. Det är därför ett trängande önskemål att möjlighet beredes institutet att anställa en kvalificerad kraft, som i egenskap av pressombudsman och instruktör vid utställningar, kurser och dylikt kan fullgöra de med en sådan befattning förenade göromål. Kostnaderna härför torde kunna begränsas till 10 000 kronor. Utskottet anser sig alltså böra tillstyrka, att i enlighet med yrkandet i motionerna I: 228 och II: 355 det av Kungl. Maj:t äskade anslaget höjes för ifrågavarande ändamål med 10 000 kronor och alltså uppföres med 110 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 228 och II: 355, till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.»

5) vid *punkten 58:o* (Bidrag till handelshögskolan i Stockholm. Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.) av herrar *Wedén* och *Nihlfors*.

6) vid *punkten 73:o* (Statens priskontrollnämnd: Avlöningar) av herrar *Gränebo*, *Mannerskantz*, *Heiding*, *Alfred Nilsson*, *Lundgren*, *Axel Andersson*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Svensson* i *Grönvik*, *Rubbestad*, *Ståhl*, *Kollberg*, *Kylling*, *Wedén* och *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet förutsätter, att alla möjligheter till avveckling av priskontrollen tillvaratagas, där så utan olägenhet kan ske. Enligt vad utskottet under hand inhämtat torde genom det efter statsverkspropositionens avlämnande på vissa områden inträdda förbättrade försörjningsläget förutsättningar redan nu finnas för en begränsning av priskontrollnämndens verksamhet. Till följd härav torde förevarande anslag kunna för nästa budgetår minskas i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med i runt tal 330 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med 1 800 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.»

7) vid *punkten 81:o* (Bidrag till svenska turisttrafikförbundet) av herr *Nihlfors*.